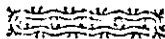

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK. KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 25. Mártiusban 1791.

Nints ezen a' Világon egy igazabb mondás, mint az: hogy minden ember hazud. Ha tehát a' Kurirnak valaki azt találná mondani: hogy hazud — igazat mondana; de ha maga magáról ez azt állítaná; hogy ő soha nem hazud; hazudó: Mi hazudunk; de mikor állítottuk, hogy mi *Evangélium*-mat; vagy *Legendát* írunk? soha sem. Végyuk-fel e' leg-bőlsebb Könyvirókat — hól itt tsak kető egy húrón, hogy egy más ellen ne hazudtak volna? Hát mi hogy ne hazudnánk; kiknek tsupa látás, hallás, és olvasás minden írásunk fundamentom köve. P. O. En soha *Szisztóban* nem jártam — Neinzetünk Követje Gr. *Eszterházy Ferencz*nek Szállását égni nem láttam; de itt Bétsben közönségesen beszéllek, hogy ezen drága Urnak Szállását *Szisztóban* éttzakának idején meg-gyújtották volna;

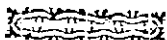

melyet magával vitt Magyar Hűszárja észre vévén,
 felkapta Urát egy lepedőben ágyából, és alig vi-
 hette ki szerentsésen a' tűzből, midőn a' ház le-
 omlott, és minden oda égett. — Már most mond-
 ja valaki, hogy hazudak — bár adná Isten, hogy
 az effélékbe mindenkor hazudnék. — El-menete-
 kor egy olly rendelést mondanak, hogy hátra ha-
 gvott legyen ő Felsége, mely szerint a' N. M. K.
 Tisztörzök Sergétől a' Kurirság el-vévetett, és ezután
 a' Polgári Rendből lesznek a' Kabinét Kurirok;
 kiknek minden Státzióra egy aranyak leszén. Én
 nem bánám, ha itt is hazudnék; de félek tőlle,
 hogy igazat mondanak. Eddig minden Kurir Gárda
 Tisztnek napjára 6 R. forintja vólt, és ezen kívül
 a' Gárdahéli fizetése; most pedig a' lejendőknek
 minden Státzióra 1 arannyak leszén, és így keves-
 be kerül. — Ugy haljuk, hogy ő Felsége el-me-
 netelekor azt hagyta volna ezen Nemes Tisztörzö Se-
 rég Elöljáróinak, hogy mig meg-érkeznek egy plá-
 numat dolgozzanak, mely szerint ezen Nemes Se-
 regben lévő ifjuság mind a' hadi, mind más dol-
 gokban palléroztassék, hogy a' Státusnak idővel
 annál hasznosabb tagjai lehessenek. Bölts atyai
 gondolat! Ha a' Nemes Tisztörzök 3 elztendőnél
 tovább soha ezen Tisztii Seregben nem ültenek vol-
 na, ha a' Kurirság után vénségig nem várakozta-
 nak volna, ha itt a' hadi életre készítettének vol-
 na; 10 Generálisainkal, 100 Stábális Tízsteinkel
 több volna most az Armadánál a' Magyar Nemes-
 ség között — mely szép korszója volna e' Nemze-
 tünknek! Bölts a' Monárkha tzielja!! — Mind a'
 két: — úgy nevezett — *Protestáns* vallásnak a' jö-
 vő Augustusnak 16-dikára kérték ő Felségétől a'
Synodusra való engedelmet. Még ugyan válaszfizok
 nem adatott; de minthogy az Ország-Törvénye sze-
 rint e' nekik meg-engedtetik, kétttség kívül meg nye-
 rít, — Hertzeg *Albert* minden nap jobban érzi ma-
 gyogulásával Belgium-felé indul. — Ama híres
 vitéz *Májor Szarvasi Ur* már határainkba bé érke-
 zett

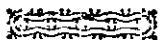
zett a' Török fogságból, és már Bétsbe érkeztek egy néhányon ezek között: de — fájdalom!! ugy értjük, hogy a' kik a' 3-dik tsapatban hozának vala ki ezen fogságból, meg-akadályoztattanak, és ez nem jó jel a' Békefégre. Bár tsak hazudnék benne: azt állítják némellyek, hogy a' Pruszfiussal el-kerülhetetlen háborunk lenne — de akár hogy légyen ez — azt-is állítják a' Közönséges Levelek, hogy nem régiben egy Muszka Kurir érkezett volna Bétsbe ki azt a' hirt hozta volna, hogy az Orosz Tsáfné el-tökéltette magában, hogy a' Portával való háborut, török szakad, tovább folytatja, és így a' kötés szerint adandó 36-ezer fegyverest kérte volna az Ausztriai Háztól. Meg-edgvezzel egy más Pétersburgi tudosítás, melyben az iratik: — Minden Europai Kabinétoknak mozzasztált számba sem vévén, a' mi Udvarunk magát meghatározta, hogy a' maga fel-tett tzielja mellett maradjon. A' mi Udvarunk a' Portával való háborut nem kereste, hanem az izente ellenne egy olyan időben, midön ez tsak nem készületlennek gondoltatnék; azért már most meg-akarja a' maga erejét mutatni, és ellenségét alázni. — A' Muszka Tábor és hadi erő hitel felett nevededik — meg válik mit szül az idő — én Török Uramék nem jöt jövendölhetek. —

Béts. Ezen folyó hónapnak 16-dikán a' Tsáfné, Nápolyi Királyné, 's a' Fő Hertzegek 3 Felségek Grätzba ebédtek, a' Felséges Urunk a' Fő Hertzegekkel ebéd után azonnal útját továbbá folytatta, hanem a' Felséges Nápolyi Királyné a' F. fő Hertzeg Afzszonyokkal még más nap reggel indúl el Grätzból. — Ha a' Vadak még egyszer ugy szolhatnának, mint *Esopus* őket egy időben szolvi megtanította vala, merem mondani, hogy tsak *Conspirationot* tsinálnának a' Neápolisi Felség ellen, hogy e' még az útban-is ugy üldözi szegényeket: ugyan-ezen Felségnek tetszésére Gróf *Auersberg*, még előre el-ment, és *Labach*hoz közel a' maga jószágában

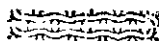

Sonnegben egy néhány hajtók által 6 Medvéket, 7 Farkasokat, és 2 Hiúzokat egybe hajtatott: Harmad napra ide érkezvén az említett Felség, 2 bömből Medvét úgy találta fül-tön, hogy most a' más Világon fujják a' *Bafsust*.

Minémü jobbitásokat tett légyen ő Felége némely Auszriai Törvényekben, 's nevezetesen a' Házasok el-válása iránt, közelebbről emlékeztünk; most se reményljük hogy unalmára lejdünk Erd. Olvasóinknak, ha azon tikkelyt közöljük, melly a' tilalmas egybe keléstől született Gyermekeket illeti. Mert ez a' Tikkely nem egyéb hanem a' *Leopold* emberekhez való szeretének Gyümöltse, és ellensége azoknak a' vad természetü emberek gondolatjának, a' kik e' féle tilalmas egybe kelésből származott ártatlanokat Szüléik vétkes tselekedeteik, büntetésének tárgyaivá tézik. Eppen mintha ezek nem azonn Isten képre teremtett emberek volnának? mintha az Elmének elevensége, a' Virtusnak dísze, ilyen rendü ártatlanokban magának helyet nem tsinálhatna? még bé nem köszöntek e' Világra, már a' gyalázatnak, gyűlölségnek, de több az, hogy, hogy az üldözésnek tzéljai. Más-képpen gondolkozék erről a' mi kegyelmes Fejedelmünk *Leopold*, a' honnan ezt akarja: 1.) hogy ennekutána senkinek is az ő tilalmas egybe kelésből lett születése, semminémü gyalázatjára, vagy akárminémü boldogulásában, vagy előmeneteliben akadályára ne szolgáljon. 2.) Az, akármi névvel nevezendő tilalmas egybe kelésből született Gyermekeknek táplálásokra, mind addig, valameddig ezek magoknak kenyeret keresni alkalmasok lesznek, kötelesek az ő Szüléi, vagy ezeknek rendes örökös maradéki. 3.) Az ilyen rendü Gyermeknek tartása fő-képpen annak köteletségében fog állani, a' ki vagy tulajdon szája vallástétele által a' *Gyermek Attya*, vagy pedig erősítő okokkal a' *Gyermek Attyának* lenni meg-bizonyittatik. Külömben pedig az *Anya* tartozik azt tartani. 4.) Az ilyen Rendü *Gyermek* tartása pedig az *Annyának* állapotjaihoz képest fog mér.

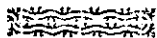
mérsékelteni, a' honnan az Atyának ugy kell minden eszközökről magának gondoskodni, minden esetre, hogy ne talám az Anya, Gyermeke táplálása miatt, a' maga tulajdon Kenyér keresetében meg-akadályoztassék. 5.) Szabadságában ugyan ugyan az Atyának, hogy ő a' Gyermekek tartásáról az Anyával értekezék. Ugy mindazonáltal; hogy ha azonban a' Gyermekek még-is a' tartásra meg kívántató dolgokban valami fogyatkozást szenvedne, az ilyen esetben a' Tisztviselői Rend, melynek alatt az Atya leendő kötelesnek esmérje magát, az Atyát törvényes köteletségének akármi módon leendő tellyesítésére-is reá hajtani. 6.) Az ilyen Gyermekek az ő Annyokról fognak nevezetni, de Annyoknak sem Nemesi jussaiban sem ösi tzimereiben nem részesülhetnek. Ha pedig az Atya, maga személlyesen a' Pap és a' Kereszt Atyák előtt megvalja, hogy ő tulajdon ezen Gyermekeknek *Atya*, és hogy ezen a' Pap és a' Kereszt Atyák előtt ki fejezett vallás-tételét a' Pap és a' Kereszt Atyák allírásokkal meg-erősítve a' Kereszteltnek laistromába bé-iktattassék, vagy maga kívánta, vagy jóvá hagyta; már ilyen esetben a' Gyermekek lehet az Atyáról nevezni, de ez az Atya nevérol való nevezet, neki Attyának sem Nemesiségéhez, sem ösi czimereihez jutt nem ad. 7.) Az ilyen Gyermekek, sem Attyának, sem Szüléi Rokoniak Örökségeiben törvényesen nem részesülhet. 8.) Ha egy Gyermekek születik, és a' születés alkalmatosságával, a' két fél közt van valami Házaságot meg-erőtlenithető akadály, ekkor a' Gyermekek még az ő Annyának se lehet törvényes Örökösse. 9.) Ha pedig a' Gyermekek tilalmas egybe-keleésből született ugyan, mindazonáltal a' két egybe-költ fél között, semmi Házaságot meg-erőtlenítő akadály nem volna, tehát, ebben az esetben a' Gyermekek az ő Annyának törvényes Örökösse létsen, ha szinte az Anyának törvényes Házaságból született Gyermekei lennének-is. Ha az Anyának Gyermekei nintsenek, még a' Testamentomban se rekeresztetheti-ki törvénytelen Gyermekekét,

mekét, abból a' Rézshől, melyet néki a' Törvény adott. Ebben az életben ugyan, ha a' Gvermek az Anyától a' Testamentomban el mellőzötték, az Anyai Testamentomat meg nem erőltetheti, de törvényes Részéhez jut formáihat.

Prágában Septembernek 6 dikán bizonyosan lejendő Cseh Országai Koronázásra, minden meg kívántató készületek tételnek. — A' Spanyol Országai Királyné Februáriusnak 16-dik napján egy Hertzeg Kis Atzfonyt hozott e' Világra; ennek fő neve *Altria Theresia*, mely mellé 55 fiók nevek adattak. — Martziusnak 7-dik napja, Florentziának, sőt az egész Toskánai Hertzogségnek öröm napja vala, mert ekkor olvastatott el Felséges Urunknak Felsőbb A' aratja, melly szerint a' maga szerette Toskánai Népeinek jövendőbéli Igazgatójául érdemes *F. Ferdinánd* ő Hertzogségét, III-dik *Ferdinánd* nevezet alatt, rendelni méltoztatta.

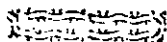
Frantzia Ország. — Azt tudjuk, hogy a' Király Rokoni Párisból el-mendegelték. *Moret* megálittyák a' Patrioták a' Kotsit, 's *Pafsuft* kérték: Ezek ki-húznak két *Pafsuft*, az egyik a' Király, es egy Fő Urnak all irásával volt meg-erősítve; e' csak abból állott, hogy ezek *Rom*ba mennek: ezután ismét egy más, a' Párisi Közönség neve alatt költ *Pafsuft* ki-húznak, a' mellyben e' volt: hogy a' Párisi Törvény szerint egy Frantzia Hazafinak az Országba szabad akármely felé útazni: minthogy a' két Irás egy-mással ellenzekvő láttatott, már szinte Deliberáltak a' Párioták, hogy az Utazókat mind addig tartoztassák, míg a' Nemzeti Gyűlésnek ez iránt való akaratiját nem vejjendik, ha *Jäger Compániá*hoz tartozó izmos Darabotok oda nem érkezvén, az Utazókat a' Patrioták kezekből ki nem szabadítottak volna. Ezen dolog a' Nemzeti Gyűlésnek tudtára adatott, és Febr. 23-dik fel-is olvastatott, 's a' végeztetett, hogy a' Haddi Minister ezen Utazóknak a' Nemzeti Gyűlés híre nélkül történt szabadulásokról számoljon. — A' Frantzia, Kaputzinusok Könyörgő Levelet nyujtot-

tak bé ő Szentségének, hogy ő Szentsége a' Kapu-
 tzinusoknak Frantzia Országból való ki-költözése-
 ket, 's a' Sz. Péter Örökségében való által költö-
 zéseket engedje-meg, azért, hogy az ő Rendekhez
 illendő módon halhassanak-meg. Ő Szentsége a'
 Kaputzinusok Felsőbb Elöljárójának (*Ordinis Gene-
 ralis*) meg parantsolta, hogy ezt senkinek meg ne
 engedje, és edgyiknek se mérészeljen Őti Levelet
 (*Palsuff*) adni: hanem Hazájoknak éppen ilyen
 mostoha Környülállásai között legyenek álhatato-
 sok, és a' magok példájokkal Páztorságokra biza-
 tott juhaikat a' békelséges tüzésre serkengessék. —
 Felső Burgundiában *Genonnd* éppen az Ország-útja
 mellett, az ide való Lakosok egy fejez köből Ofz-
 lopot emeltek. Az Ofzlop homlokán ez olvastatik:
*Idegen utazó! mihelyt erre a' földre jöttél, már sza-
 bad vagy: Alól pedig: A' Frantzia szeretete és tsu-
 dója!* Ez után vólt írva, a' *Mirábó, Syajé, Scha-
 pellye, Barnave, Gregodr 's a' t. neveik.* 1790. En-
 nek ellenébe ismés más hasonló Ofzlopon ezeket le-
 hetett olvasni: *Az emberségnek gyalázataja, Maury,
 Mirábó; ennek alatta: a' Párisi Néptől emeltetett.*
 — Hogy a' Királynak belső emberei közzül, hogy
 a' Frantzia fő emberek közzül, sőt hogy még ma-
 ga-is *Mirábó* akarata ellen-is Fán múlt ki a' Vi-
 lágból, tsak mint szárnyáló hirt, ugy írhatjuk.

Béts. Ide most az Imperiumból és Lengyel Or-
 szá: ból annyi fagygyut hoztanak, hogy talám még
 a' bőségen-is túl vagyon. — — —

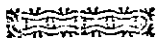
— — — A' Párisból, ezen hón. 9-dikén költ
 Levelek ugyan azt erősítik, hogy a' Frantzia Ki-
 rály beteg, és sokkal nagyobbban beteg, mintsem
 gon.

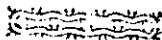
gondolhatnók — de, ennyi vég nélkül való zenebo-
nak és vilzontagságok között hogy-is ne vólna be-
teg és el-tsüggedett! — — —

Angliának Cumberlánd Tartományában vagyon
egy *Withe* nevezetü Ki kötő-hely, e' mellett fekszik
egy Város, a' mely Sóval és Szénnel nagy keres-
ked-és szokott vólt folytatni. Itten hirtelen, midőn
ingyen senki se vélné, a' föld szine, mellyen a' Vá-
ros feküdt, elvéli 6 óra tájban, darabonként sül-
lyedezni kezdett. A' süllyedést olyan ropponás
követte, hogy a' Házból mindenek nagy sírás-
sal, jajgatással szaladtak-ki. Ezen süllyedés az e-
gész Kerületbéli föld színén számláltatott 15000 Geo-
metriai ölekre. 60 — 80 Cselédes Gazdáknak puff-
titotta el ezen véletlenség Házaikat, vagyonyai-
kat. 18 Házak pedig tökéletesen el-süllyedtek.

Hofztód 8 *Ádartz.* — Szeméremmel és bősztu-
sággal olvastuk a' minap egy néhányan *Magyar*
Kurir Levelének egy néhány sorait; és itt imé el is
végeztük, hogy szemre-hányásképpen meg irjam. —
Azt írta t. i. hogy *Nemes Zala Vármegye*, a' 22-dik
Febr ban tartott Köz. Gyülekezetéből a' maga Kö-
vetjeit, *Spisich* és *Somsich* Urakat visszra akarja a'
Dietától hívni, azért hogy hideg R. Catholicusok:
Ezt nem akarta a' Vármegye, hanem egynéhányan
a' Vármegyebéliek. A' mi Ns Vármegyénkben sok
nagy elmék, sok törvényes, sok meg-világosodott
emberek vagynak, a' kik észszel, tudománnyal, és
fele-

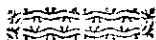

felebaráti-szeretettel, jóra tudják hajtani azokat-is, a' kiket, vagy a' buzgóság, vagy az irigység, vagy igazabban, ez amannak izene alatt, meg vakított. Igaz, azt én sem tagadom: hogy van köztünk tiz, tizenkét tüzes tüzes buzgóságú ember, a' ki minden dolgot a' Valláshoz mérsékel, és a' kik valóban fel-tették, sőt már készülteket-is tettek, hogy az Ablegátusokat vizsgálva hívják; de a' Mgos Fő Ispány Ur, ezt jó idején észre vévén, egy szép *Orátziot* monda; melyre a' roszszúl készült szivek el-halgatának; hanem tsak az nehéz nekünk, 's valóban Vármegyénk nagyobb részének, hogy ezeknek hibáját nekünk is tulajdonítják mások, 's nevezetesen a' *Kurir*-is: 's meg-kell vallani, hogy a' Vallás dolgában nehéz-is az okos embernek magát a' koromfűsttől meg-örizni: mert az Isten ügye forogván fenn; akárki találjon szóllani a' Vallás védelmére tsak egyet kettőt; a' többi vagy secundálja a' ki tanulatlanabb, 's maga gondolatlanabb; vagy halgat mint a' Néma, a' ki előre látóbb, 's világosabb észű; mert hamar *Naturdlistának*, *Indiferentistának*, Szabad kőmivesnek kiáltják az embert: Innen van, hogy sok megy közönséges petsét alatt a' Vallásdolgában olyan, a' miről ha rá szorítának, haramada sem úgy itélne a' Vármegyének. Innen van, hogy nállunk is Zala Vármegyében, a' múlt Szeptemberi Gyűlésben egy buzgó Catholicus Uri ember meg-telzi a' Vallás felől a' Propositiót, őt hat *secundálja*, tsak hamar Deputátzio rendeltetik (mert szent az ügy, meg kell lenni) a' *Proponens*, és *Secundáns* lesznek tagjai a' *Deputátió*nak; el-készül a' munka, más nap el-olvastatik, egynél több az egész Gyűlésben nem mert ellene szólni, az-is tsak azért hogy Protestáns vólt; 's tsak el-mene az ujj *Instructio*, a' Vármegye neve alatt; de már mi erről mit tehetünk, fogadom, hogy ha nem Vallásdolga lett volna, így el-nem sült volna: — de hát azért nem kell a' Vármegyéről írni azt is, hogy *representálni*, 's *revocálni* akar: noha mondhatom, mert már régen tudtam, hogy ha korán észre nem vet-

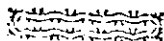

vették, 's elébe nem kerültek volna némely jó szívű Atyáknáljai, már kélfen volt tiz tizenként ember Propositiót tenni, és törik szakad véghez-is vinni, hogy Megyének maga magát, ezzel a' keresztes bélyeggel ugyan tsak *formaliter* meg-motskolja. — De imé molli fogadom a' *Karinnak*, hogy tsak jelentse akaratiit, hogy illyesi akar irni a' Vármegyéről, én inkább megírom, 's fel-küldöm neveiket, azon Apostoli Individuumoknak, 's le-festem az irigység' kút fejét is, tsak hogy egy néhány ember miatt a' Vármegye betsülete ne szenvedjen.

Pest 13-dik Mártz. — Magyar Országunk nagy Atvának Felsőges II-dik *Leopold* példás kegyelmségű ditsőségeesen Uralkodó mostani hiv Királyunknak több jó szívű Magyar Városoknak 's Helységeknek követésre méltó példája szerint szerentséesen lett meg-koronáztatása Innepét idvezlette *Izsák* nevezetű Helység-is *Pesth* Vármegyében 27. Februárii. A' holott-is dél-előtt ugyan a' Sz. Mife végezetivel a' T. Plébánus *Mourlin* Péter Ur. 1. *Tim.* 2: 1, 2. 3. esmíretes Verseiből, a' népet Királyunk drága életéért tartozó buzgó esfedezésre, fontoson serkengette: Dél-után pedig a' Reformátusok részéről *Tettes Szabry* György Ur, a' *Birák* 9: 12. Versében foglaltatott szavakat: *Jere Szőlő-tő Uralkodjál mi rajtunk*, válogatott böltséfséggel, a' mi F. Uralkodó Királyunkra, 's a' Magyaroknak ő Felsőgéhez való buzgóságokra szabta. A' Tanítás alatt három nevezetes Symbolumokat mondott az említett Prédikátor Ur: az elsőt mindjárt az Prédikátzio elein: *Felsőges II. Leopold Magyar Országunk meg-koronáztatott Királyának idvezlésére kardomat, életemet, 's véreimet ajánlom.* Erre a' ki-sütögetett mozsárok menydörgő szozatokat adának. *Másodszor* mikor a' Tanító a' Népet a' Királyhoz való hűségére intené, a' Nép képeben mint egy maga a' Tiszt. Ur meg felele mondván: *Az egészsz Izsáki Nép, kívánja a' Felsőg hofszas élte Világát:* Ezen kívánságokat a' Népnak magok, az mozsárok is ujonnan ki-durrogták. Tanításának szinte végezetin, el-mon-dá

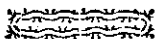

dá a' harmadik felül való Irást-is : *Meg-koronázta az Eg minden hathatós tselkedeit* : mind ezeket béfejezték a' kisebb ágyuk faradhatatlan ropogásai. Ezután egy bizonyos állásra fel vonatott hordón eret vágtak, 's ártatlan Vérit, jó Magyar Dolifokkal minden meg-bánás nélkül itta az örvendező köz fokaság; az állás tetején pedig egy vidékbeli Musikus ártatlan surujájával olly remeket dudorászott, hogy a' *Bachus* alumnusi szükségesnek itélték nem kevésbe magokat Commoveálni. Azonban el-enyészék a' Nap, de még az öröm nem enyészett vala el, mert a' szem hizlalta magát azon *3 Illuminációknak* nézésében, mellyeknek egyike volt *T. Sütő József* Kerületbéli Pénz bé-fzedő (*Perceptor*) Ur Hazánál. Itten Tűzben ki volt az fellyebb említett első felül való Irás, egy gyönyörű szép Magyar Kardal ki-rajzolja; a' második a' Helység Közönséges Háza előtt; a' harmadik a' m. b' néhai B. és Generális *Ortzy* Ur ó Nga Udvari Háza előtt. Ezen estve egy Bál küllőa szobákban adatott: az első a' T. T. Földes Uraság számára *1 ső Szám* alatt lévő Billett mellett, a' második a' Tanátsbéli emberek számára a' *2-dik Szám* alatt lévő Billett mellett; a' *3-dik Ház*, elegyesleg minden külömb-ség nélkül kinek kinek számára volt rendelve. Az említett Illuminációkat a' festés mesteriségét nem kevésbé értő, N. Eskiütt *Sütő Sándor* Ur rajzolta, a' jelenvalóknak nem kevés álmélkodásokkal. A' Musikusoknak pedig, minthogy Magyar Királynak idvezlésére Magyar Helységben, Magyar embereknek Magyar nótákat húztanak, Magyar forintok voltak-is a' fizetések. Ezen egészsz Innepi örömben a' jelenvalókat T. T. említett *Sütő József* Ur költsége, 's Uri Magyar indulatja részeltette, annak megmutatásara, hogy a' Magyar, Királyához 's Királyával való tökéletes meg-elégedéséből származott örömét, még a' Hazának leg-mostohább környü-lásai közt-is meg-mutatja.

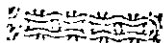

*Az Illyriai Kantzellária erránt ö Felsőséghez bortsá-
tott Ország- Gyűlési Jelentésnek végzője így kö-
vetkezik :*

„ Ezen Igazságoknak előre lett bortsátások u-
tán, méltóztassék Felsőged a' nem-edgyesült Görög-
Hitűekről nekünk fel-tett Tzikkelyt kegyessen meg-
fontolni; bizodalunuk vagyon a' Felsőged' böltses-
ségéhez, 's egyenelségéhez, maga meg-fogja esmér-
ni, hogy az említett Tzikkelynek első részében en-
gedtetett polzári julsal, a' második részben fena-
tartott szabad tettzésü intézése, a' Papság', Ekkle-
sia', Fundátziok', nevelés' és privilégiumok' dol-
gainak meg nem állhat; hogy az Országban lakó
Nép' egy részének különös Kantzelláriája nem lehet;
az Ország' Julsainak bomlása nélkül. Horváth,
Dalmata, 's Tóth Országok, nem *Része* Magyar
Országának; hanem tsak ahhoz kaptsolt *Részek*: mi-
vel mindazáltal — ellent nem állván némelly ma-
gános Törvénnveik — egy polzári Társaságot teiz-
nek Magyar Orzággal: nem különös, hanem min-
denkor ugyan azon Kantzellária által folytattatták
az ö dolgaikat a' Királyok; most pedig, egy olyan
Nemzetnek lenne különös Kantzelláriája, mely Ma-
gyar Országban, 's az ahhoz kaptsolt *Részekben*
nem egy széltiben, hanem másokkal elegyessen la-
kik; és nem mint *Magyar Orzági Nép*, hanem,
mint más valami, mellyet nem-is tudunk még va-
lóságos nevén nevezni, igazgattatnék a' Magyar
Királytól, kinek egy Kantzellariusus volt ekkoráig,
Magyar Orzágon által. Nem gyözzük bizonyára
eléggé tsudálni, hogy tsak kevéssel-is ennekelötte,
F. II. *Josef* Tsászár' és Király' igazgatása alatt, a'
magok természetekre, 's polzári alkotványokra néz-
ve különböző minden Tartományoknak edgyesítése
vétetett tzélba; most ismét, és talám ugyan azok,
kik a' legnagyobb Sürgetői valának akkor az ed-
gyeségnek, mind tsak azt javallyák Felsőgednek,
hogy osztsa-meg az olyanokat, mellyeknek, termé-
szetek 's eredetek szerint Egynek kell lenni, mint

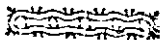
Magyar Országának. Mert, valóságos meg-öszítés az, midőn ugyan azon Országban, különböző formájú Igazgatás alá vétetnek a' Nemzetek, mellyek között csak a' nyelv, szokás, avagy vallás tesznek valamelly kevés külömbséget. Bizonyos az, hogy a' magok természetekre nézve öszve szerkeztethető dolgoknak egysége, erőlséget; azoknak meg-öszítése ellenben, mellyeknek, a' magok természetek szerint *egynek* kellene lenni, romlást eszközöl. Mi ugyan jól látjuk, hová szélezhetnek az effélét javallóknak tanáts-adásaik, 's mitsoda hasznot ígérhetnek abból Felségednek; de azon bizodalomnak 's szeretetnek szorgalmatos őrzése — mellynek bizonyosságai, Felségednek egész' Atyai módra hozzánk intézett szavai, a' mellyeknek mi szentül hiszünk — meg-tartóztat bennünket; hogy a' kemény panaszkodás által valami módon ne sértsünk, tellyes meg-győződésfel lévén külömben-is a' felől, hogy elég az Atyai szivnek, a' tsupa jelensége-is a' fájdalomnak. Mondhatnánk, hogy csak az időre bizzuk, ezen tanáts-adások 's rendelések' káros vóltának ki-nyilatkoztatását; de más Országoknak, 's Közöns. Társaságoknak sok, és szomorú példáik kiáltják, hogy mindenkor veszedelmes, egy polgári Társaságnak két-tővé való léte; és az említett rendelések nem csak nekünk okoznak bántódást és bajt: hanem Felségednek, sőt magoknak a' nem-edgyesült Görög Hitű Lakosoknak is ártalmasok; kiknek mindazáltal ugy adatik eleikbe a' dolog, mintha velek az által valamelly jótétemény közöltelnék. — Mert a' mi Felségedet illeti, hogy ujra elő ne hozzuk azokat, a' mellyeket már mondottunk: bizonyos az, hogy örökké jobb ugy Közöns. Társaságot igazgatni, hogy minden egyenlenségeknek elejek vétettefsék, mint azoknak támadhatások után vállalni Köz-Biróságot — továbbá, nehéz, sőt lehetetlen az olyan kívánságoknak eleget tenni, mellyeknek semmi Törvény nem szabott határt: mer ha egyedül csak annak tettetésétől függ a' tellyesítés, a' kinek eleibe terjesztetnek a' kívánságok, gyakran nem-akarásnak tulaj.

lajdonittatik az olyanoknak meg-tagadása, mellyeknek tellyesítését a' Közjó nem engedi. De, magoknak a' nem-eggyesült Görög-Hitü Lakosoknak nem lehet kedves, az olyan állapotban való létel, mellynek bizonytalanságát tudják 's tapasztalták. Es mivel annál fogva, néminémüképpen tulajdon részt formálnak: ugyan azon bajoknak lesznek velünk együtt ki-tétetve. Mert mivel elegeysen laknak leg nagyobb részént, Magyar Országának több Nemzeteivel mindnyájan ellenkező indulatoktól fognak vezéreltetni, a' mellyeket szokott t. i. a' részeknek meg-oltsása eszközteni. Ezek, villongásokra szolgálhatnak alkalmatosságot, a' Kantzelláriának, és Dikastériomoknak: az igazság-szolgáltató Székeket zürzavarba hozzák, úgy-mint a' mellyek, Felséged' rendeléseit nem más, hanem a' Magyar Kantzellária' útján vehetik. 's. t.

Tudjuk, hogy lesznek olyyanok, kik a' mi értelmünket 's szándékunkat balra magyarázzák, és talám, a' nem eggyesültt Görög-Hitü Polgár Társainkkal azt igyekeznek el hitetni, hogy Mi, nem viseltetünk olly indulattal hozzájok, mint a' minémiivel kellene lennünk Hazánkfiához, és hogy talám némelly szóknak boritékjai alatt azt akarjuk; hogy ők Idegeneknek tartassanak; melly mivel a' mi szives gondolatainkal ellenkezik; tehát, hogy semminémü szin alatt se lehessen azt mondani valaha, és hogy örökös tanúbizonyysága maradjon fenn, hogy Mi, a' Felséged 's a' Haza eránt való igaz hajlandóságból igyekeztünk eleit venni azon gonoszoknak, mellyeknek következésektől méltán félünk: ime' akaratunkat nyilvánvalóvá tesszük, melly ez, hogy mind a' polgári, mind az ő vallásokra nézve való Jusok, mind a' Státus' Jótéteményei, úgy közök legyenek a' nem-eggyesültt Görög-Hitü-Lakosokkal, a' miként közök azok a' Törvényeknek értelmek szerént, magok állapotjokhoz képest a' *Magyarokkal*; sőt, hogy azok is szintén úgy azon Haza *Magyar* Fiainak tartassanak, valamint a' *Nemzetek*, mellyek *Magyar Országot*, és az ahoz

ahoz kaptsoltt Részeket lakják; a' Királyoktól engedtetett Kegyelmekek is, melylyek az Ország' polgári alkotványával nem ellenkeznek, kívánnjuk nállok meg hagyatni — Felséged' Juss' k azonban, semmi ellenekre valót tenni nem akarunk: mint ezt, a' Felségednek általunk meg küldött Tzikkely is mutatja, a' mellyben mind a' Felséged' Jussai fenn-tartattak, mind a' nem-eggyesültt Görög-Hitűeknek egélz polgári Jus adatott, mind az ő privilégiomaik meg hagyattak; a' mellyekre nézve, hogy valami módon azon értelem ne adódjék ezen Rekefztéknek: *mellyeknek mostani birtokában vagynak*; mintha az által a' több Privilégiomok — melylyek a' mi polgári alkotványunkal nem ellenkeznek, de a' mellyeknek birtokban ők, már akár-melly okon, ugyan tsak nintsenek — eltöröltetnének: tehát annak helyébe: *a' mellyeknek mostan birtokában vagynak*, örömezt ezt teszszük: *a' mellyek, a' polgári alkotvánnyal nem ellenkeznek.* — Külömben is meg vagyunk felöle győzetteve, hogy a' nem-eggyesültt Görög-Hitűek magok sem akarnak 's akarhatnak olyanokat, mellyek az Ország' polgári alkotványával ellenkeznek. — Hogy ha erre reá nem állana Felséged: mást nem tehetünk; hanem hogy azon Tzikkelyt, a' malleyet Felséged méltóztatott fel tenni, Felségednek maga kinyilatkoztatása szerént is, ha mind kéntelen is, ki hagyjuk: hogy se Felségednek, sem a' nem-eggyesültt Görög-Hitű Lakosoknak, se magunknak vele ne ártsunk. De Mi, Tz. Felségednek esedezünk, 's reménykedünk, méltóztatnék az általunk fel tett indító okokat — főleít, az olyan Tanátsosoktól, kik talám a' részrehajlás' lelkétől vezéreltetnek, el fordítva — bölts, és kegyes szívvél meg fontolni, és a' mint ezek bizonyossan javallani fogják, az általunk már annak-előtte fel küldött Tzikkelyt, ezen Rekefztéknek: *a' mellyek az Ország' Könstitutiójával nem ellenkeznek*, a' fenn-emlitettnek helyébe való iktatásával, kegyellen el fogadni, 's meg erősíteni; az *Illyriai Kanzellária* eránt lett Rendelést, avagy tsak ama'

Nagy Anyának *Theresiának* emlékezetéért, 's példája szerént — a' ki, mivel károsnak látta az *Illyriai* Deputátzió, el bontotta; következésképpen, hogy ezen *Illyriai* Kantzellária' fel állításának, az 1780-dik esztendei állapotba való vissza-helyhetéséigzine alatt se lehessen helyye — vissza venni. —

Mentől Izorofsabban edgyesíténdi Sz. Felséged, bölts tanáts adások szerént *Magyar Országnak* Polgárit, kiket ollykor a' vallás, és nemzetbéli különbség külön vont vala egymástól; mentől inkább egy halznokká teendő mindnyájoknak az egy polgári Társaságot: annál nagyobb lefűz a' Kir. Széknek, és Uralkodásnak erőlsége; és így a' közönséges bölldogság is. — Az ellenkező törekedéseknek, veszedelmes következéseik lehetnek. Mentől nagyobb mértékben meg-erősíténdi Felséged a' Magyar Nemzetbe öntött bizodalmat, 's elleve állánd, mint szintén Mi, a' bizodalmatlanságnak, a' mellytől ugy írtódnak, mint köz veszedelemtől: annál inkább meg-gátoltatnak Izándékjokban az Ellenségek; annyival jobban meg-fogja Felséged tapasztalni, hogy a' Magyarok tulajdon bölldogságokat, az uralkodó Háznak 's Felségednek ditsőségeiben és bölldogságában helyheztetik; kinek kegyelmességébe ajánlván, örökös alattvalói buzgósággal vagyunk. Adatott a' Mi Ország-Gyűlési Ülésünkből, mely 1791-dik Esztendő' Mártziusának 5-dik napján tartatott *Pofonban*.

Szentséges Felségednek
Leopold Nárdorispány m. k.

Primás *Battyáni*

(P. H.)

József m. k.

alázatos Káplányai, és Szolgái, 's örökre hiv Jobbágyi, *Magyar Országnak*, 's az ahöz kaptolt Rélzeknek, Ország Gyűlésen edgyütt lévő Státusi és Rendjei.

Béts 29-dik Mártz. [1791.

A' leg-nagyobb Ujságaink, vagy a' Politica fár-
sáingi titkos lárvájába öltözve, vagy a' bi-
zonytalanság lakatjára lévén vetve — szük a' köst!
— izalmát rántam a' *Deres* jászjába — irtunk, a'
mit irhattunk! — A' Bétsiek azt bezillik a' Kávé-
házokban, hogy a' Frantzia Király mostani nyavaly-
lyájában — meg-hólt volna; — de ezen hir tsak
akkor léssen bizonyos, mikor minden Levelek e-
gyenlő szájjal bizonyítják — Hogy Austr. Belgium-
ban a' tűz még meg nem alutt, és máig is szorgalmato-
son óltatik, azt a' közönséges Levelek nem titkol-
ják — és hogy a' Pruszszus és az Anglus fekete ö-
tözetben játzodják ezen veszelmes *Pantomit* — né-
ma játékot, ki ki tudhatja. — A' Szisztovi Levelek
szerint még 4 hónapi fegyver-nyugvásunk léssen a'
Portával. — A' Békelség, hol mosolygó, hol ko-
mor ábrázattal tünik, mint az Aprilisi napok, e-
lönkbe; azért: békelség, vagy háború? szoljan *Edip-
pus*; mert mi igazat és bizonyoss szollani nem tu-
dunk. — A' Kabinét Kurirok jönnek és mennek min-
den felé. A' N. M. Királyi Teförzö Seregből is a'
héten indula egy Kurir Pétersburg felé — tehát még
ezen Nemes Sereznek Kurirságra egészfzen meg nem
szünt. — A' Lengyel Gárdának *Gálája* most Ko-
tyavetyéztetik: egy pár kótsok-tól gála bokréta to-
kostól 14. 15. 16 és 17 forintokon ment's t. — —
A' Koloniai Ujság Levelek után ezt olvassuk szóról
szóra a' Bétsi szárnyáló ujra nyomtatott Levelek-
ben: — Brüsszel 18. Mártz. — „ Ezekben a' na-
napokban ujra zenebonával fenyegettünk vala A'
mi Kegyelmes Fejedelmünknek Ellenségei minden
igyekezeteket meg-vetették vala, hogy az el ts bit-
tásnak Lelkét a' mi hadi népjainkhez küldhessék —
ugy, hogy *Türlemontban* és *Kempelándéban* némely
Katonáink (de nem a' Magyarok) a' Hollandusok-
hoz mentenek által. — Némely Gonosz-tévök azt
kezték hitetni a' Néppel, hogy a' Pruszszus és Hol-
lándus ő mellettek fogna lenni, kivel a' Tsálszárnak
minden órán háborúja fogna lenni: és a' népnek
B b edgyü.

édgügyü Salakját annyira-is fel-zavarták, hogy a' fegyvereseknek jelen-létekben, azt kiáltanak némelyek: *Éjen Vandernót!* — az illetének, ugyan 50 páltzák után a' Városból ki-űzettek; de a' zenebona ezzel kevelset tsendesedett, és mindenhütt a' Vallást tették ezen ujj lármanak fundamentom kövéül, melynek a' lórmát-is tsendesíteni kénék: Azonban az egész lárma még eddig a' mi Katonáinkat fegyver-húzá-ra nem kényszerítette. — Már most kerlik ezen ujj tűznek gyujtogatóit, és már ezek közül sokan fogságban vagynak — és az-óta tsendesedett a' lárma. — A Státusok még el-nem kezdeték a' magok Gyüléseket, és nem is tudatik, mikor fogják el-kezdeni — Feldmarfal B. *Bender* következendő kerülő Levelet botsatott Mártz. 14-dikén az itt lévő fegyveres Néphez: „Az itt lévő fegyveres nép azért küldetett ide ő Felségétől, hogy a' zenebonát tsendesítse, és a' tsendességben lenni kívánó népnek Baráttya légyen; a' Státusnak és a' Fejedelmeknek hasznát munkálódja, azokkal pedig, kik ezeknek ellensegei, mint ellenséggel úgy bánnyék. Ellenségo pedig a' Fejedelemnek és a' Státusnak azok, kik 1.) a' zenebonának ösztönözői, kik pártütő énekeket énekelnek, és ezeket énekelni szenvedik, kik Kokárdát viselnek, és a' Pártütötötek köntösét viselik, kik hívogató Leveleket irnak, vagy harangal lármat ütnek, kik a' vigyázaton álló Katonákra követ hajtanak, vagy azokat tsüfolják; kik a' tilalom ellen házoknál titkon fegyvert tartanak. — Kik akár nappal, éttzaka öszve gyülének és tanátskoznak a' tsendesség ellen. Az illeténekkal, mint a' közönséges tsendességnek ellensegeivel úgy bánnyanak a' Katonák. Azon ház, melyből ki lönek, a' Kommandáns hira nélkül ágyukkal lövettefsék öszve. Az öszve tódült nép Kártátsal ágyuztátsék le. — Hogy pedig a' Zenebonások Sergében ártatlanak ne találtátsanak, tehát minden Városban 2 nyelven dob szónál kellek ezen jelentéss 3-szor ki hirdetni, és nyomtatásban ki-adni, hogy a' jozan Polgárok az efféle gyülekezetet el-távoztatátsák, és a' tüzelés alkalmatossággával magokat bá.

bátorságos helyre vehessék. Ezen Rendelésből láthatni a zenebona el-kerülhetetlen flastromát.

Béts. — Boldognak mondhatja magát közönségesen a közelebb megvilágosodott emberi nyom, hogy mostan még ama leg-nagyobb mesterségre is úgy mint az Országok igazgatásának módjára a Korona Örökösí, tanulva taníttatnak, és Jobbágyaiknak boldogításokra készítetnek; nem osztogatja mostan egy Nagy Sándor, egy Abdolonimusnak a Koronát, sem a Katonáknak vakmerő Voxai nem koronáznak meg most egy Galbát, vagy Vitelliust: a szerentsége nagyon a mi édes Hazánknak is, a midőn a F. Korona Örökösinek Ferentz fő Hertzgnek az Igazgatás mesterségében való mind Taníttatását, mind gyakoroltatását szemlélvén, látja előre, hogy e' lesz az, a' kinek szátnyai alatt a Magyar tökéletes meg-elégedéssel fog nyugodni. — A' Nemzeti Gyűlés régen *Státistizál*, és nintsen senki is a' ki az ő *Stattistica Propositioit*, meg-hánnya vessé; ellenvetéseit meg-fejtsé: azért némellyek azt Projectálták, hogy ezeket a' Dubietásokat senki nem tudná úgy solválni, mint egy Német Birodalombéli Háború; de ez a' Projectum talám a' *Plátó* Republicájából költ, mivel *Leopoldnak* koránt Gots most ideje, hogy Birodalombéli Háborút folytathasson, de talám a' Német Birodalombéli Fejedelmek is örömelebb vetélkednek most pennával, minsem fegyverrel. — A' Nápolyi Követ a' napokban amaz Siciliának fényesebb Familia közzül született, so elztendőket meg-haladott, nagy Izegénységgel közködő; de a' mellett nemes indulatú, s itten többnyire egy bizonyos Kávé Házban tartzkodó, a' honnan az idegenek előtt is esmértes *Palermoi Abbást* a' Felséges Ura parantsolatjából, egy gazdag ajándékkal tisztelte. De a' Követ ettől a' komor *Diogenestől* ezt a' feleletet vévé: *Tisztalem Királyomat, s Királynémat, de Királyi Jó-téteményére semmi szűkségem nintsen.* Eppen ezt felelte ő, ama minden Virtusokat maga érdemében betsülni tudó *II. Josefnek* is — Ő Felsége ezen Hónak 24-kén Velentzébe fog érkezni, a' holott 31-dikig mulatván. Aprilisnek 1-én napján útját *Paduán* keresztül foly-

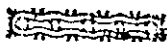
tatván 5-dikén Florentziában szándékozik lenni. Itten mulat ő Felsége 26 kig, és akkor az Olasz Országi örökös Tartományait fogja meg-látogatni, ezen végre *Mátylandban* 8, 10 napokig fog mulatni. Ezután nagy reménységünk vagon, hogy vízsza jövetelével meg fog bennünket örvendeztetni.

Anglia. — Mártziusnak 1-ső napján, midőn a Catholicusoknak az Országban való Türedelme vitattatnék, az alsó Tanáts-házba fel álla amaz bölts és ékesen szóló *Mitford*, a' ki-is az okos Türedelemnek fundamentitól, és az józan okoskodásra vezető Tudománytól lelkesítve eleibe terjeszté a' Rendeknek, azokat a' méltatlanságokat, mellyekkel a' Romai Catholica Valláson lévő Anglusok, az igazságtalan Hazai Törvények miatt terheltettek, és arra kérte a' Rendeket, hogy mind azok a' Törvények azoknak a' Catholicusoknak kedvéért töröltessenek-el, valakik esküvéssel meg-petsétlik azt, hogy ők a' Romai Pápának Elsőségét, és a' Romai Anyaszentegyház az Orzágnak polgári alkotványába bé-folyó némely Tudományait meg-tagadják, és az által *Protestáló Catholicusokká* lesznek. — Erre *Fox Ur*, a' Türedelemnek ama nagy Pártfogója fel álla, 's ennél még többet monda így szólván: *A Vallásbéli Szabadság*, nem az Orzágnak köszönhető Jótétemény. hanem ez az embernek olyan természeti Jussa, melytől őtet semmi Törvény-tévő Hatalom meg-nem foizthatja. Igaz az, hogy az Orzágnak a' Hivatalok osztogatásában szabad fel-tételei vagnak, de ezen fel-tételeknek senki lelki esméretével ellenkezőknek nem kellett lenni. A' Hivatalokra lehető lépés, tsak egyedül a' Reformáta Vallás fel-tétele alatt, igaz hogy meg-volt Angliában: de miért? nem az Vallásbéli üldözés lelke diktálta ezt, hanem azon időbéli polgári Környülállások, úgy mint, vagy a' Romai Udvar Hatalmától, vagy egy Catholicus Királynak *Successor* ötletétől, vagy egy Catholicus Prätendenstől való féltelém. A' Pápa Angliában régen meg-hólt. A' Catholicus Királyokat az Angliai Thronustól a' Hannoverai Ház

Ház ki rekesztette. A' Prætendensen se törje immár egy Anglus-is a' fejét: azért a' hol az ok meg-szünik, az ok következésének-is meg-kell szünnie, és így a' Türedelmet egész erejében kelletik a' Catholicusokkal éreztetni. Így beszéle ama nagy lelkü Fox: a' midőn ezután egy Burke nevezetű volt Benedictinus fel áll, és azt terjeszti eleikbe: hogy a' Türedelem más Nemzetek példája szerint Angliában-is hogy virágozzék, a' minden kétség kívül vagy on, de ezzel, mint egyéb Ország lépéseivel 's változásaival, csak gyengén kelletik elébb elébb menni. Pitt Ur-is ezeknek értelmére állott. -- Ha Anglia volt az egyedül, a' ki a' meg-világosodásnak világát a' szabad gondolkozás által Európában leg elsöben meg-gyujgyujtotta; ha a' meg-világosodásnak egy nemesebb gráditisa nem lehet a' józan okoskodáson, és a' Keresztyéni Tudományok szelidségén fundált Vallásbéli Türedelemnél: és ha a' mi Magyar Nemzetünk a' meg-világosodásban, Európának ki-pallérozott Erdemes Lakosainál a' meg-világosodásban egy egész Századdal hátrábbnak tartatik; Vallyon nem ditsőségre szolgál-e az akkor a' Mi Magyar Catholicus Státusainknak, a' midőn az ő Protelláns Atyafiaival hamarébb barátságos kezeket fogtak; a' midőn Vallásbéli Jüsaiknak Keresztyén Attyokfiával való meg-ösztésát, Nemzeti Törvényeinek laistromába elébb bé iktatták, mint a' jozanon való gondolkodásnak, és az Elme ki pallérozásának müstrái, a' szabad és nemes gondolkozásu Anglusok!!

Berlin 7-dik Mártzii. A' Spanyol Udvar alattomba ki-tanulta, hogy az Anglus és a' Pruszszus mi formán veti magát az Orosz és Török Udvarok közibe, hogy ezt a' kettőt meg-békéltesse: úgy hogy minden úgy történt, a' mint azt ez előtt még a' esztendővel a' Spanyol Követ a' Divánnak meg-jövendölte. Ebben a' jövendölésében bizakodván a' Spanyol Ministerium, javasolni kezdi a' Divánnak, hogy az Oroszszal edgyezzen meg, 's adjon bútsut a' Pruszszus 's Anglus Prokátorságának. — Ezt az Anglus Minister mindjárt meg-tudja, 's eleibe

be terjeszti a' Divánnak, hogy a' Spanyol éppen nem viseltethetik a' Divánhoz jó indulattal, a' midőn a' Svédnek a' Had Piazáról való le-fzállítását, egyedül a' Madridi Politikának lehet közönni; holt tudni-való az, hogy a' Stockholmi Udyarnak a' Pétersburgi val való akkori egybe-barátkozása, az egész egybe szövethetzett Békeség Tanátskozásait, és az egész Projectált Status quot tövestől fogva meg-rázta. — És így a' Londoni 's Berlioi Udyaroknak a' Svéd Deserteursógdést, a' ki-dolgozott Systemtől el állani, és más útát koholni, el-kerülhetetlen szükség vólt. Hízelkedik pedig magának az Angliai Udvar, hogy olyan módot talált-fel, hogy mihelyt ezt a' Török el süti, szép kis Tuzijáték lesz belőlle. — Ezen Politica explicdtionak hívón a' Divár, a' Spanyol közbe-vetését meg-ve-tette. — A' Plánura pedig, mellyet az Angliai Minister a' Szultán eleibe terjesztett ez: A' Szultán ki állithat még a' Sikra 200-ezer embert, ide nem nem számlálván azokat, a' ki a' Várok őrizetére rendeltetnek. Ez a' Sereg két részre osztásék, és rendeltetsék a' Muszkák ellenébe. Az egyik része ezen Seregnék a' Haemus Hegye szorófsát állja-meg, addig, míg a' másik része Uj-Kiliáig a' Dunán a' Tengerbe való szakadásáig masérozik. — A' Török Hajós Hadi Vezér, egy jártas, és az hajózá-s mesterségéhez értő Anglust vegyen maga mellé, és annak Tanátsától vezéreltetve, Várnánál az egész Hadi erőt gyűjtse egybe: ezután küldjön egy néhány vizsgáló Hajókat a' Dunának a' Tengerbe való szakadásához, és az egész Krimára rontson rá: a' Muszkával ütközzön meg, és e' szerint a' maga nagy erejével, akár miben kerüljön-is, a' Muszkákat Várna ostromlásában akadályoztassa meg: Ezzel az Operátioval el-velzt a' Muszka egy egész ütközetet, 's nem foghat semmihez-is. — Ha pedig a' Török Tábor a' Muszkáktól itten meg-verettetnék, úgy se nyerne a' Muszka semmit is, mivel győzedelmei által még jobban meg-erőtelenül-ten, ezt más Katonáival potolván, utoljára gon-dol-

dolkozásba - is 'esne a' szegény *Katalin*, hogy 'a' Pruszfiai széleken mivel ruckol-ki annak a' ravasz *Wilhelmnek*. — Addig perordla az Anglus, míg a' Szultán tökéletesen el-végezte magában, hogy vagy él, vagy hal, tsak ugyan Juniusban a' Muszkával akármilyen veszedelmével is meg birakozik. — Várjunk mit szül az idő.

A Dantzig Szélekről. Ide már minden ágyuk, mozsárok, Agyuzók, meg-érkeztek; *Pillaund Neu-fahrwassernél* a' Várok erősítésére tartozó és eszköz-lő munkák tüzesen folynak. Ugy gyanítják, hogy 4 Pomeraniai Regimentek fognak 4 Hét alatt Pruszfia felé maschirozui. Az Emberek 's Barmok Ele-ségek bé, szedésének, szünetje nintsen. Nem hier mindazáltal még Pruszfia, hadi-készületeivel annyira, hogy tsak ugyan hitelt adjunk azoknak, a' kik azt állítják, hogy ő a' Muszkával ma hónap üstökbe akad, inkább hiszünk a' mi *Sziftovi* szat-nyas Postánknak, a' melly-is azt jövendőli, hogy *Békesség a' Földön, minden Embereknek.* Ambár még egyszer se Coatsidéalunk a' *Sziftovi* Tanátsban, mindazonáltal szabad legyen nékem ezt, mint hihe-tő békesség kötések ki trombitálni: hogy a' *Muszka*, fok vérivel nyert *Krimiáját*, *Akirmann*, és *Ozta-kou* Várait továbbra-is meg-tartván, a' többit vissz-a adja Pogány szomszédjának. *Austria* a' többek között *Belgrád* és *Orfova* Váraival meg-fog eléged-ni. Hát a' Pruszfus Politikája, mivel fog jól lak-ni? azt már tsak ő tudja.

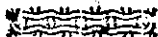
Páris 8-dik Mártzi. — A' Nemzeti Gyűlés az Népnek le-irhatatlan öröme, ezen Hónak 5-dikén költ Rendelésével akarja hogy a' Frantzia Ország úgy nevezett VÉR-szopói 's Hóhérai, a' Közönséges Arendások (General Pachter) 1-ső Aprilistől fogva meg-fünyyenek. Ezek az Arendások egy bizonyos Társaság vala, kik-is a' közönségesebb jövedelmeket, az Ország Kints Tárházától esztendőkre nagy Summa pénzen ki-arendálták, és osztán magok egy e-gészsz legyio Tiszteket tartottak. Ezek a' Tisztek mentől többet fatsarhattak bé a' szegény Néptől, annál

annál kedvesebb dolgot tsináltak Urok előtt. Ezek az Arendások a' Sót, Dohányt az egész Országban ki-arendálván, ha valaki másunnan szerzett maga szükségére magának ilyen dolgot, az Arendás Széke eleibe, a' hol az Arendás volt maga a' Biró, czitáltatott, és az Arendásnak szabad akaratja szerint meg-is büntetett. Itt a' leg-kisebb hibá- is 500 Livrával (minden Livra 24, 25. kr.) büntetett-meg; a' ki meg-nem fizethette Gályára küldetett. A' mi ezeknél még kevesebb-is volt, az, hogy ezeknek az Arendásoknak Visgálónak minden idő, hely, válogatás nélkül szabad volt szabad akaratjuk szerint a' Háznak minden szegelyét felkeresni, ha valami idegen Sót, vagy Dohányt, nem kapnak-é. Már ha ilyen Visgálónak valami ember-séges emberre rovásza volt, nem tsinált neki egyebet, hanem vagy maga, vagy más által titkon, az illy embernek Házában idegen Sót, vagy Dohányt dugott-el, 's azután az illyen ártatlan ember Törvénybe idéztetvén, az 500 Livrát ha megfizethette jó, hanem pedig Gályára küldettette.

Az a' Törvény, melly az ő születésére nézve nemtelen Frantzia Hazasit, a' Hadi Fő Tisztóságoktól ki-rekesztette; a' Nemzeti Gyűléstől el-töröltetett. Ugy szintén 12-dikén azon Törvény, mely az örökös Jofszágokban való Törvényes következést, tsak egyedül az első Szülöttekre, és ezeknek Törvényes első szülötteire határozta, minden mellesleg való Atyafiakat attól ki-rekesztve, a' Nemzeti Gyűlésnek Törvény tévő Hatalma által meg-erőtlenített.

Szeben. — Felséges Urunk az Oláh Országi Hadi Erőnek, 's ottan lévő Tanátsnak, sőt most közelebbről a' Bukoreiben lévő vizsgálódás Biztos-ságát, az Erdélyi Hadi Seregek Fő-Igazgatójára, Gróf és Generális *Mitrouszky* Ur ő Exjára bizta. E' szerint ő Excellentiája ezen Hónak 19-dikén Bukoreibe el is ment — A' fegyver meg-szünés még 4 Hónappal meg-toldatott.

Freyburg. — Ezen Hónak 7-dikén a' Frantzia szélekről Katonáktól kísértetve érkezett ide egy titkos Afzszony. El-jöve le után mindjárt egy néhány *Stafédakat* küldött a' Tsászár ő Felségéhez. Nem mutatja magát; sőt még a' házban-is fátyollal van ábrázatja el-fedezve. Minden ételit, melyből ezen Afzszony eszik, a' Fogadósnak meg-kell kofstolni. Az oda való Igazgató Tanáts Tagjától és Polgár-Meffterétől mindennap meg látogattatik. Az Udvari Pénzfizető Tifztségnek meg-vagyon parantsolva, hogy ezen Afzszonynak annyi pénzt adjon, a' mennyire szüksége vagyon. — Ki lészzen ez az Afzszony? e' Titok.

A' két Nemes Magyar Hazának Csillaga, a' H. Confessiot tartóknak egyik erőss ofzlopa, R. B. G. *Széky Teleky* Josef Ur ő Nga, minémü háládatos belzédet tartott légyen az Ország fényes Gyülekezete előtt im e' következőekben érd. Olvasóinkal örömmel közöljük.

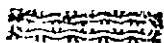
Serenissime Princeps Regie, et Palatine!

Excelsi Proceres!

Inclyti item Status et Ordines!

Si qua unquam lex multiplici, latissimeque patienti, utilitate semet commendare potuit, pro tali sane jure meritoque optimo, legem illam, quæ sub his Comitibus, in negotio Religionis, tanta, justissimi Principis, Inclytique Regni hujus, consensione perlatæ est, habendam esse, nemo facile in dubium vocare potest. Per hanc enim legem, pars una civium a ferendarum, alia ab inferendarum injuriarum taedio, molestiisque liberata est. utraque autem, hac ratione, ad felicitatem publicam, adeoque ambabus communem, & procurandam, & sentiendam, aptior reddita. Consultum præterea est hac nova lege egregie cum omni religioni Christianæ, tum etiam Romano Catholicæ, non modo, quod ab illa intolerantiæ aliarum opinionum suspicione, quæ dici non potest, quantum ipsi noxæ attulerit, pulchre vindicetur, sed etiam, quod otium per eam factum sit

Chri-

Christianis Patriæ nostræ, inter se dissentientibus, ut positis domesticis dissidiis, arma in propria viscera male sevitura, communibus Christianæ Religionis hostibus, (quorum proh dolor! numerum, magna generis humani infelicitate, in dies crescere tristes intuemur) opponere, & in hac, pro omnibus utilissima defensione, communem, causam facere possint, Certe si veterum Romanorum institutum omni laude dignum censeamus, qui in bellis civilibus gloriam triumphumque victori aditcere ideo reuebant, quia hujus generis bella, quantumvis feliciter gesta, cum infelicitate publica, communique dedecore conjuncta esse probe viderint: nonne & nobis justum, conueniensque videri potest: ut dum hostes omnis Religionis tanto impetu in illam irruere, ipsaque ejus communia omnibus partibus inter se certantibus fundamenta, omnibus viribus petere cernimus, missis simultatibus, rixisque mutuis, curam omnem, studiaque nostrâ, ad communis arcis defensionem convertamus? Quæ defensio quamvis ipsa etiam veritate, quæ æterna est, sibi que semper constat, adjuvetur: nihil tamen ad illam, cum successu instituendam, magis conducere, omnes veri Christianæ Religionis amici semper existimarunt, quam si exemplo nostro, factisque ostenderimus, quod præceptum sacrarum litterarum secuti, nullum nos fidei quantumvis veræ, atque illi etiam, quæ montes loco movere possit, si charitate destituta fuerit, pretium constituamus.

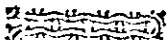
Cum igitur tanta ex hac nova lege in nos, tanta in omnem Patriam nostram, tanta denique in ipsam Religionem Christianam dimanent commoda, non potui me continere, quin hic gratum erga ejus autores animum, nomine Evangelicorum *Augustanae* & *Helvetiæ* Confessionibus addictorum, palam publiceque contester. Immortales itaque post Deum, primum quidem *Leopoldo Secundo* Augusto, Regi nostro justitiæ studiosissimo agimus gratias, quod delata sibi, velut olim per leges, ita nunc, per utrasque partes, supremi Arbitri munere, ita fuerit persuncias, ut licet non omnia jura nostrâ, quæ repetimus, si-

mus consecuti: tamen ipsi nos, sacrificandum aliquid pacis & concordiae studio, perspicientes, & quae superessent, ultroneae Concivium nostrorum benevolentiae, & aequanimitati relicturi, in ejusdem decisione complanatoria conquirere potuerimus.

Deinde non possumus hic in conspectu totius regni non cum summa voluptate significare, quantopere maxima Catholicorum Concivium nostrorum, tam Excelsorum scilicet Procerum, quam & Inclytorum Statuum & Ordinum pars, nos ad perennia grati animi officia sibi obstrinxerint. Utpote, quae agnita causae nostrae justitia, & perspectis, quae ex concordii civium in commune bonum dimanare solent, commoda, tam egregiam in restituendis juribus nostris nivarunt operam, ut omnem causae nostrae per nos susceptam defensionem supervacaneam reddidisse viderentur. Quo suo tam insigni laetitiae & humanitatis specimine, non solum nostrae & venturae omnis aetatis laudes, atque admirationem, domi forisque, promeriti sunt, sed nos quoque, ac omnem progeniem nostram, aeternis sinceri amoris vinculis, sibi, posterisque suis, devinxerunt.

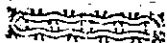
Sed postremo nec ipsum V. Clerum Romano-Catholicum hic omnino silentio praeterire possum. Hujus parti illi, quae vel in deliberationibus Comitiorum istorum publicis, causam nostram calculo suo palam adjuvit, vel ab omni illi obnitendi studio semet continuit, non parum nos obstrictos esse grati profitemur; alteri vero parti, quae hucusque causae nostrae adversabatur, constituta jam per hanc clarae legis provisionem, firma, & stabili pace, dextram fidei nostram ultro sincereque offerimus, id unum ab ipsa orantes, ut suam aequae nobis porrigere, eaque erga hanc legem, pactus mutuis solennibusque innixam, reverentia duci non dedignetur ut, contradictionem huic legi interpositam, sed per ipsam legem pro nunquam valitura declaratae non nobis nocendi studio, sed quasi ex officio tantum interpositam, fuisse, experiamur. Faciet hoc V. Clerus juste, pieque simul, ac providenter. Licet enim Eminentissimus
Do.

Dominus Primas & Cardinalis, in sermone suo nuper hic habito, exemplo Legum 1647 1681 1687 & 1715. usus, metum illum Evangelicis utriusque Confessionis quodammodo insinuare voluerit, quod accidere facile possit, ut contradicto hæc, per ipsam legem enervata, olim *pro ratione temporum et motivorum*, reviviscere possit: tamen dummodo Numen propitium det Patriæ nostræ Principes, ut non vana spe præcipimus, ad hodierni Principis exemplar efformandos, justos nimirum, & artis gubernandi peritos; dummodo Ecclesiæ Hungariæ Romano Catholicæ contingant sapientes Primates, qualem in hodierno Patria nostra veneratur, utpote qui justitiæ amorem, & mansuetudinem, cum præceptis, tum etiam, atque impiis exemplo, Clero suo inculcare, & sciat, & velit, & hac ratione omnium, etiam causæ suæ adversariorum venerationem, ut iste meam, sibi jure suo conciliet: non magnum sepultæ nunc contradictinis, iterum in vitam revocandæ, periculum subversari posse arbitramur, Præsertim si his spei nostræ præsidiiis hoc etiam addere mihi liceat, quod & nos daturi simus ut cunque operam, & curam hanc posteris nostris tradituri, ne mutuum pactorum & legum illis innixarum vim unquam, vel indigne gessis rebus enervari, vel alieno facto aut scordia sua exolescere patiantur. Suadet itaque & communis Christianæ Religionis nostræ indoles, & utriusque partis tranquillitas, conjunctaque cum illa commoda, ut deinceps non odiis inter nos, non simultatibus, non injuriis, sed, ut ejusdem Patriæ Cives decet, nobilissima, de mutuis benevolentia & amoris officiis præstandis, æmulatione concertemus. Ad quod amantissimum certaminis genus, quemadmodum ex una parte V. Clerum, nomine omnium Evangelicorum humanissime invito, ita ex alia parte, ut juvennissimo hoc spectaculo, omni tempore, nos, Patriamque nostram delectare possimus, nec ab illo continuando tristi quapiam sollicitudine avocemur, Regum nostrum Augustissimum, omnesque hic congregatos Regni hujus I. Status & Ordines ad procurandum, semperque.

perque manutenendum, plenum, quoad omnia puncta, legis hujus effectum, per omnes, quod sacrum est, & quo nihil magis sacrum esse potest, per Patriæ & justitiæ amorem oramus, & demisse obtestamur, atque simul utriusque commidis, studia nostra omnia, fortunas omnes, vitamque ipsam sanctis, fide & æternum devovemus.

Orosz Birodalom. — Három árkusnyi Tudósítás jött ki Pétersburgban, Tultra, Isatza, és Ismail Várainak meg-vételekről. Ezen Tudósításnak, Ismailról szóló részében 30,816-ra van téve az Ellenség' holtjainak száma; a' foglyokká lett Törököké, Keresztényeké, és 'Sidóké pedig 14-ezerre. A' meggyújtott Török hajókon öfzveséggel 464 ágyuk voltak, de a' mellyekből csak 124-et kerithettek kezekbe az Oroszok; a' több 340 t. i. viz prédájává lett. A parton készült Bactériákon, és a' Várban, 265 ágyut, 3000 pud (40 fontot tesz) puskaport, 20-ezer golyóbist 's a' t. kaptak az Oroszok. A' Várba bérontott Seregnek Gen. *Suvarov* volt, a' mint tudni való, a' Fő Kormányozója; a' száraron lévő Seregnek jobb szárnyát Gen. Lieut. *Potemkin*; bal szárnyát pedig Gen. Lieut. *Samailov* vezérelte; a' hajós Sereget Gen. Májor *Ribas* kormányozta. — Midőn fel-kivánta volna a' Várat Gen. *Suvarov*, kévély feleletet vett a' kormányozó Seraskiertől: melyre nézve meg-izente néki, hogy majd ha erővel rontánd bé a' Várba, egy Léleknek sem fog meg kegyelmezni. — Midőn már benn lettek volna Oroszok a' Várban: még akkor-is ellent igyekezett állani az említett Kormányozó (*Aidos-Mehemet* nevezetű 3 lófarkas Seraskier Basa) egy kő épületből, melybe rejtezett volt többel ezeread magával: minden vele lévőekkel együtt kardra hányatott. — Négy 2 lófarkas Basák-is öletteiték-meg; 6 Tatór-Szuftánokkal edgyütt. — A' 14-ezer Foglyoknak 9000-ét, Törökök tették. Ezek közzül 2000-en holtak meg mindjárt más nap, a' magok sebjeikben; többen e-zernél, anyaszült meztelenen voltak, kiket mulat-ságért széillyel ösztottak a' Sereg között; a' többek

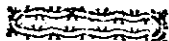

Nikolaevbe küldettek. — Az *Oroszok* között, '64 főbb és alsóbb Tisztek, 's 1815 Közemberek estek el; 250 külömb-külobb féle rangú Tisztek, 's 2450 Közemberek kaptak pedig febet. — A' Törökök, mindjárt hozzá fogtak vólt, a' fellyebb való bekeségkötés után, *Ismail Várának* meg-erősítéséhez. *Europai* Inzsinérek' igazgatása alatt ment a' munka. A' Városnak, halmos és völgyes földü fekvése nagyon, 's 10 Orosz mértföldre terjed ki a' Kerület. Azért akarták a' Törökök, hogy olly nagy ki-terdése legyen ezen helynek, hogy ha a' szükség ugy hozná magával, egész Sereg által vehetné magát rajta; minden akadály nélkül: mert egy hid van belől a' Városban.

Pestről 26. Mártzi (szórol szóra) — *Kelves Kurirrom!* — Mely kívánatos hirt botsátottál 11-dik Ujságodban kedves Magyar Hazánk eleiben, így mint ezen Pesten mulatozó nevezetes *Réz Josef* Ur, Szem-orvos felől: számtalan vakságban lévőeknek örömét meg nem lehet mondani; mert azonnal; mi-helyt azt az óhajtott Tudósítást meg-hallottuk, le-regesöl útnak indúltunk, szerentsélsen hegyed magammal el-érkeztem Pestre azon említett Szem Orvos Urnál, a' ki-is első reánk tekintésével mindenkünknek nyavallyájára nézve meg-mondotta mit lehet segíteni; különösen nékem 6 esztendőktől tartott vakságomba olly reménységet nyujtott; hogy fél fertéy óra alatt eiöbbeni látásomat visszra fogná adni Operátzioja által, a' mint meg-is történt; minden fájdalom nélkül ki-vette mind a' két szememből a' Hályogat, mingyárt-is láthattattam, mi-hekutánna két hétig külső és belső Orvofságokkal éltem volna, azoltától fogva már bátorságossan mind a' két szemeimre olvashatok és írhatok is, a' mi több mind a' negyünknek belső Hályogunk lévén, azért mindnyájan látó szemekkel mentünk hazá. Ugyan azon idő alatt; miglen mi gyógyítás alatt vóltunk, még Német Országból-is jöttek hozzánk a' vakok, sőt 80 esztendős öreg embernek-is szeme világát visszra adta. Böldog Hazánk! mely sze-

szerentsés időbe jutottál, a' midőn ugyan azoknak vállain pihenhetsz, a' kiket fáradt Karjaidal emeltél ki a' bőltsöböl; melly nagy vigasztalására lehet ez édes Nemzetünknek, mikoron önnön Hazafiakból ily jeles embert-is mutathat immór, a' mellyel mind eddig csak az Anglus és Frantzia ditsekedett. Azért-is Kedves Kurirom továbbá-is terjeszted hírét ezen Nemes tudományú Urnak, hogy minden vakságban szenvedök velem együtt tapasztalhassák segedelmét; és az Égig magasztalhassák halhatatlan Nevét, és ezentúl nem *Réznek*, hanem *Aranynak* az egész Világ előtt hivattasson; mind ezeket kívánnya *Rékasi Kis Agoston*. Ime leg-első Levél irásom ó elztendőtől fogva; melyre kedves Kurirom kérlek, hogy benne lévő hibákat igazítsad.

Még-is Béts: — Itt ezen szinte le folyt Hénapban szép Tavaszi napok vóltak; 's tepnap előttől fogva szép tsendes meleg esővel öntözgeti a' fő Gazda az ő Mezeit, a' honnan az életre tartozó szükséges Dolgoknak bővségét mindenek örömmel jövendölik. Már-is óltsó itt majd minden ahöz képest: mert itt most ó tojásért egy garast-is el-velztek; a' hús csak azért-is drága hogy rosfsz. — A' Budai, Pofoni, 's más Hazabéli Levelek, mindenfelől bőv borral, gabonával, 's egyéb életre meg kívántató dolgokkal, mellyeket olly régen ohajt ezen mi bőveséghez szokott édes Magyar Hazánk; biztatnak.

Tudósítás.

Bétsben az Iffjú *Gräffer* Könyvárosnál, a' *Mi. hdly* Piatzán találatik az *Austriai Hadi Kalendárium 1790-dik Esztendőre.* — Iró papirosra rajzolatokkal; — zöld kötésben 2 forint. — Rajzolat nélkül 1 for. 20 kr. — Nyomtatás alá való papirosra kék kötésben 54 kr.

Foglalatja. — 1.) A' Gyalog Regementek. a.) Az ő mostani Proprietarius Generálisokkal egyetemben. b.) Ezen Regementeknek külömb féle Hadi Tesztei. c.) Granatéros Batallionnyai. 2.) A' Lovas Regementek. 3.) A' mostan élő Ts. Kir. Generálisok Neveinek laistroma. 4.) Hadi Rendek. 1-ső. *Mária Theresia Rendje* 2-dik. *Erszébeth Rendje.* 5.) Azon Tisztelet iránt való Rendelések, melyre a' Hadi Ember köteles. 6.) A' Hadi Történetek folytatásai. 7.) A' Veteránai Barlangnak természeti és Polgári Történetei. 8.) Toldalék, mely magában foglalja. — 1.) *Josef* Tsáznak a' maga Hadi-Táborától való bútsuzását. 2.) Az *Austriai Hadi-Tábornak* Generál Lieutenántjai Neveinek laistromát 1527 től fogva 1780-nig. 3.) Az *Udvari-Hadi Tanács* Elölülőjinek laistromát 1594-től fogva. 4.) Az *Agyuzó Seregek* Kormányozói. 5.) Az *Generális Hadi Biztosokat.* — Nyomos remenységünk vagy on ahhoz, hogy ezen Kötélt is éppen azzal a' meg elégedéssel fogja az érdemes Közönség el-fogadni, a' melyre az 1790-ben költ Kötélt méltoztatta. — Ebben nevezetesen amaz *Felső-ges és egyfersmind ditsóséges Mária Theresia Rendje,* mely itten az ő szerzésétől fogva mind ez ideig fontos rövidséggel le hozatik, annyival is kedvesebb leszen az Olvasók előtt, hogy mindenütt feljegyztetett, hogy az ilyen Rendel meg-ajándékoztaott *Keresztes Vitéz,* mellyik eiztendőben? mitsoda helyen? mitsoda alkalmatossággal? tette magát ezen *Rend* el nyertésére érdemessé.